

# Kansallinen Kokoomus 1961

## 1960-luvun politiikan tavoitteet

### VAPAAUS JA TURVALLISUUS

Ei vapaus yksin riitä  
Ei turvallisuus ole elämän ainoa päämäärä  
Molemmat ovat välttämättömät

### KOHTI HUOMISPÄIVÄN YHTEISKUNTAA

Ei politiikassa riitä yksin kieltäminen ja vastustaminen. Ei äänestäjää lohduta suurestikaan tieto, että asioita on hoidettu huonosti tai että muut ovat väärässä. Poliittisen puolueen on esitettävä myös oma tiensä. Arvosteluun tulee liittyä ratkaisu.

Suomalaisessa yhteiskunnassa on tien viitoittaminen erityisen tärkeää juuri nyt, jolloin sukupolvemme kamppailee maatalousvaltaisen ja teollisuusvaltaisen, työnantajien ja työntekijäin, valtion ja yksilön, kansanvallan ja kommunismin sekä vapauden ja turvallisuuden keskinäisten jännitysten - todellisessa tai kuvitellussa - ristiaallokossa.

Elämme muuttuvassa yhteiskunnassa. Uusi aikakausi tekee tuloaan Suomeen. Voimakkaat sosiaaliset muutokset nostavat 1960-luvulla näköpiiriin joukon vaikeasti ratkaistavia ongelmia.

Puolue, joka ei pysty seuraamaan kehitystä, on menettänyt mahdollisuutensa. Äänestäjät kääntävät sille selkänsä.

Kokoomus ilmoittaa avoimesti, mitkä sen - ja samalla dynaamisen konservatismiin - mielestä ovat 1960-luvun politiikan päälinjat. Kansalaisilla on sen jälkeen vapaa mahdollisuus joko hyväksyä tai hyljätä nämä linjat.

Esityksessä joudutaan tuon tuostakin palaamaan samoihin asioihin. Se on merkki siitä, että dynaamisessa yhteiskunnassa eritahoiset intressit liittyvät toisiinsa. Näin aika todistaa oikeaksi sen käsityksen, ettei kukaan elä yksin: olemme kaikki saman kokonaisuuden osia ja meidän on tultava toimeen toistemme kanssa.

Helsingissä tammikuun 10 pnä 1961

## Kansallinen Kokoomus

### SISÄLLYSLUETTELO

Kaikki omistajiksi  
Yrittäjän vapaus ja vastuu  
Uusia työpaikkoja

Maatalous ja maaseutu  
Enemmän kansalaisille - vähemmän valtiolle  
Samalla rahalla suurempaan tehoon  
Tutkimus- ja koulutuskysymys  
Kodista jälleen keskus yhteiskuntaan  
Ihmisen ja Isänmaan puolesta  
Peruslinja vapauden ja turvallisuuden politiikassa

## **KAIKKI OMISTAJIKSI**

Nykypäivän kansalainen tarvitsee nykyaikaisen aatteen. Kansankapitalismi täyttää tässä suhteessa vaatimukset. Se on eräs tärkeimmistä valtaväylistä uuteen yhteiskuntaan.

## **PÄÄOMAN KESKITTYMISEN SIJASTA KAIKKI OMISTAJIKSI**

On kaksi tapaa keskittää pääomaa: valtiolle tai muutamille yksityisille. Molemmat ovat huonoja.

Yli sata vuotta on käyty kiistaa siitä, pitäisikö tuotantovälineiden ja pääoman olla yhteiskunnan vai yksityisen omistuksessa. Sosialistiset suunnat ovat 1960-luvulla jäämässä tässä kiistassa ratkaisevasti häviölle. Kokemus osoittaa entistä selvemmin, ettei valtiokapitalismi pysty ratkaisemaan turvallisuuden ja vapauden ongelmaa, minkä ongelman edessä kansalaiset nykyisin aivan yleisesti ovat. Valtiokapitalismi voi antaa näennäistä turvallisuutta, mutta jokaisen on myönnettävä, että se vähentää samassa suhteessa kansalaisten vapautta. Sosialisoiminen ei myöskään vie kehitystä eteenpäin. Eivät valtio eivätkä sen byrokraattiset virastot luo vaurautta. Sen tekevät yksityiset kansalaiset. Sitä paitsi valtiokapitalistisessa yhteiskunnassa pääsevät liiaksi määräämään muutamat harvat valtaa pitävät eikä ole niinkään sanottu, että he aina ovat johtaja- asemansa tasalla ja käyttävät valtaansa koko kansan parhaaksi.

Kokoomus ei kannata myöskään toista äärimmäisyyttä, muutamien harvojen omistusoikeutta, joka saattaa johtaa pääoman monopoliin ja voi aiheuttaa samoja haittoja kuin valtiokapitalismikin.

Me asetamme yksinkertaisen ja selvän päämäärän: muutaman sijasta moni, loppujen lopuksi kaikki omistajiksi.

Ei riitä, että ainoastaan tunnustetaan yksityinen omistusoikeus ja että se lailla suojataan. On otettava seuraava askel: tehtävä omistaminen kaikille mahdolliseksi.

## **TALOUDELLINEN JA POLIITTINEN MERKITYS**

On tosiasia, että ihminen on parhaimmillaan hoitaessaan omaa kotiaan, omaa mökkiään, omaa autoaan, omaa huvilaansa ja omaa yritystään, viljellessään omaa tilaansa, katsellessaan omaa televisiotaan, etsiessään asemaa omasta radiostaan ja pitäessään jääkaappia pikku kellarinaan. Tämä saa hänet aloitekykyiseksi ja toimeliaaksi, innostaa hankkimaan tietoja ja panee avartamaan näköalaa. Suomalainen ei ole ylpeä siitä, että hän omistaa 1/4 500 000:s osan valtion yrityksistä, vaan siitä, mitä hän omistaa henkilökohtaisesti.

Kaikki omistajiksi-järjestelmä koskee kansamme jokaista ryhmää. Ensi sijassa se hyödyttää kuitenkin niitä, jotka ovat varallisuusluokituksessa alle keskitason, mikä merkitsee, että kansankapitalismin ansiosta yhteiskuntaryhmien keskinäinen ero ja jännitys vähenee. Kansankapitalismi edistää omalta osaltaan pyrkimystä kohti yhteiskuntaa, jossa suuri ei ole uhkana pienelle ja jossa varallisuus jakautuu entistä tasaisemmin.

Mutta kaikki omistajiksi-järjestelmä ei palvele vain taloudellisia päämääriä. Se on perustavaa laatua oleva osa vapaata yhteiskuntaa, jossa ihmiset huolehtivat itse itsestään ja voivat sen perusteella myös itse määrätä ja päättää omista asioistaan. Voidaan näin ollen sanoa, että kansankapitalismin ansiosta yksityinen kansalainen pääsee osalliseksi samalla kertaa sekä vapaudesta että turvallisuudesta. Yhteiskunnan kannalta kansankapitalismi taas on tehokkain tapa vahvistaa vapaata talous- ja yhteiskuntajärjestelmää sekä vastustaa sosialisointia ja kollektivisointia samoin kuin niiden poliittisia muotoja sosialismia ja kommunismia.

## **SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE**

1. Kansankapitalismia ei toteuteta jakamalla olemassaolevaa varallisuutta entistä useammalle 'yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden nimissä', ts. harrastamalla keinotekoisia tulonsiirtoja. Se on sosialismia. Jokaisen on päästävä omistajaksi omin voimin: työtä tekemällä ja säästämällä. Mutta yhteiskunnan on luotava edellytykset työhön ja säästämiseen - kehittämällä lainsäädäntöä ja verotusta niin, että kaikki omistajiksi-järjestelmä voi toteutua Suomessakin. Näin yhteiskunta auttaa niitä, jotka itse pyrkivät eteenpäin.

2. Kansankapitalismin toteuttamisessa ei meidän maassamme ole heti kohta kysymys autosta tai edes televisiosta. Eräs ensisijaisista muodoista on oma asunto. Jo nyt voidaan ennustaa, että asuntokantamme lisääminen ja uudistaminen sekä alan kustannustason alentaminen nousevat 1960-luvulla sangen vakavana esille. Tässä maassa tarvitaan enemmän, suurempia ja halvempia asuntoja. Asuntojen tarvetta nostavat suuret 1960-luvun lopulla avioliittoikään tulevat ikäluokat, voimakkaana jatkuva muuttoliike maatalousvaltaisista kunnista väestökeskuksiin sekä elintason yleinen nousu.

Seuraavat suuntaviivat ansaitsevat asuntokysymyksen ratkaisemisessa huomiota:

- Sosiaalinen asuntotuotanto on nyky muodossaan ylimenovaihe, joskin toistaiseksi vielä tarpeen. Myöhemmin sen on kohdistuttava selvemmin vähävaraisiin, suuriperheisiin, vanhuksiin, nuoriin pareihin ja invalideihin, joilla täytyy olla muiden lailla mahdollisuus, oman asunnon ja oman kodin hankkimiseen.
- Jotta asuntosäästäminen saataisiin edullisemmaksi ja yleisemmäksi on asuntosäästäjille samoin kuin omakotitalojen rakentajille myönnettävä määräaikaista verohelpotuksia.
- Vähävaraisten kannalta on välttämätöntä, että halpojen vuokra-asuntojen tuotantoa lisätään.
- Sekä osake- että vuokrahuoneistojen pinta-alaa on suurennettava.
- Maaseudun asunto-olot on saatettava asuntolainojen avulla kuntoon.
- On päästävä tuntuvasti halvempiin rakennuskustannuksiin, mm. seuraavin keinoin: uusimalla asunto-osakeyhtiölainsäädäntö keinottelua ehkäiseväksi harrastamalla väestökeskuksissa sosiaalista tonttipolitiikkaa

korjaamalla liikevaihtoverolainsäädäntö  
lakkauttamalla huoneenvuokrasäännöstely kaikkialla  
ottamalla rakentamisessa käytäntöön uudet tuotantomenetelmät (mm.  
elementtirakentaminen)  
suosimalla rakennusten suunnittelussa ajanmukaista mutta halpaa  
yksinkertaisuutta

3. Osakeomistus antaa entistä useammalle mahdollisuuden osallistua yrittäjätoimintaan. Ns. tavallisille ihmisille se on itse asiassa ainoa keino toimia yrittäjänä. Osakeomistuksen avulla kootaan pienistä lähteistä ne päämat, joita alati kehittyvä tuotantoelämä tarvitsee kansamme elintason nostamiseksi. Osakesijoituksen inflaatioturva on myös etu, jolle nykypolvi osaa panna arvoa. Vielä on mainittava, että osallistuminen yrittäjätoimintaan, vaikka pienelläkin panoksella, lisää kiinnostusta talouselämään ja sen toimintaan.

Osakeomistuksen laajentamiseksi on osakeyhtiöiden tulo- ja omaisuusvero korjattava niin, että osakeomistus ja -säästäminen tulee kannattavaksi ja yleiseksi. Yhtiöiden olisi voitava jakaa osinkoja siinä määrin, että yleisön kiinnostus osakesäästämiseen kasvaa. Tässä tarkoituksessa olisi yhtiöverot ja etu osalta alennettava nykyisestä. Toinen ja ehkä vieläkin tehokkaampi mahdollisuus on, että uusilta osakkeilta poistetaan määrääjäksi yhtiötulon kaksinkertainen verotus.

Valtion yritysten osakkeita olisi myytävä yksityisille, esimerkiksi niin, että valtioenemmistöisten osakeyhtiöiden osakepääomia korotettaessa uudet osakkeet myydään kansanosakkeiksi, ensi sijassa yrityksen omille työntekijöille, tietty enimmäismäärä henkilöä kohti, myöntömällä korkeahintaisille osakkeille osamaksumahdollisuus ja järjestämällä niin, että osakkeet on helposti muutettavissa rahaksi.

Vastaavaa osakeomistuksen laajentamista olisi suoritettava myös yksityisellä sektorilla, sekä teollisuus-, kauppa- että pankkilaitoksissa.

4. Tili ja talletus rahalaitoksissa on kansankapitalismin perustavaa laatua oleva muoto. Yhä yleisemmäksi olisi saatava käytäntö: palkka suoraan tilille. Myös tavoitesäästämiseksi olisi löydettävä uusia muotoja, sillä kokemus osoittaa, ettei moni henkilö tule muutoin panneeksi rahaa pankkiin.

5. Mitä useammalla perheellä on hallussaan puhelin, jääkaappi, pesukone, ompelukone, radio, televisio sekä ammatissaan tarvitsemansa työvälineet, -laitteet ja -koneet, sitä useampi koti on jäsenenä kansankapitalistisessa järjestelmässä.

6. Maa- ja metsäpalstan omistaminen on tärkeä muoto maaseutuväestön kansankapitalistista omistusta.

7. Kun yhä useampi työnjohtaja ja työmies ajaa joko autollaan tai moottoripyörällään työhön ja sieltä omaan kotiinsa, on saavutettu tärkeä aste omistamisen tiellä.

8. Puutarhapalsta, mökki siirtolapuutarhassa, huvila jne. on niin ikään tyypillistä suomalaista kansankapitalismia.

9. Oma yritys, suuri tai pieni, olisi saatava todellisuudeksi mahdollisimman monen kohdalla. On syytä muistaa, että ammattitaidon hankkiminen on monelle ensimmäinen askel kohti omaa yritystä.

## **YRITTÄJÄN VAPAUS JA VASTUU**

### **SOSIAALINEN MARKKINATALOUS**

Sosiaalinen markkinatalous on vapaan yhteiskuntajärjestelmän vastaus kommunismin väitteille riistosta, kurjistumisesta ja luokkataistelusta. Sen tunnusmerkkejä ovat vapaa ja kannattava yrittäminen mutta myös yrittäjän vastuu vapaudesta, kokonaisuudesta ja työntekijöistä sekä läheisempi kanssakäyminen työnantajan ja työntekijän kesken. Näin eliminoidaan pääoman ja työn sekä tuottajan ja kuluttajan kuviteltu vastakohtaisuus.

### **VAPAUS**

Mahdollisuus ja laaja osallistuminen vapaaseen yrittämiseen on antanut tulokseksi maailman korkeimman elintason. Sosialistinen suunnitelmatalous on tässä suhteessa jäänyt vapaasta taloudesta ratkaisevasti jälkeen. Näiden järjestelmien välimuotoa taas ei ole olemassa.

Vain vapaa markkinatalous voi pitää myös meidän maamme yleisen kehityksen tasalla. Vapaassa, yksityistä ahertamista arvostavassa yhteiskunnassa yrittäjät innostuvat kehittämään menetelmiään ja kauppiat parantamaan palveluksiaan. Kilpailu pakottaa pysymään ajan ja ostajien toivomusten tasalla, sillä jos palvelu on huonoa, ovat yrityksen päivät luetut. Mutta kuka lukee näissä asioissa lakia valtion yrityksille? Useat niistä ovat etuoikeutetussa tai suorastaan monopoliasemassa ja saavat itse asiassa tehdä mitä tahtovat - kuluttajien ja veronmaksajien kustannuksella.

Osana sotien jälkeistä valtiojohtoista suuntausta on meidän maassamme lisätty valtion yritteliäisyyttä. Nykyisin on valtion hallussa yli 60 yritystä, mm. 40 % liikenteestä, 20 % rakennustuotannosta, 17 % teollisen tuotannon bruttoarvosta ja 10 % metsätaloudesta. Mainittua suuntausta, jota täydellä syyllä voidaan kutsua sosialistiseksi, on viime vuosina yhä kiihdytetty, ja sitä on tarkoitus jatkaa siitä päätellen, että vuoden 1961 talousarvioon on merkitty valtion yritysten laajentamiseen - tai niiden tappioiden peittämiseen - 3.5 miljardia markkaa. Samanaikaisesti tapahtuu eräissä muissa maissa - kuten Itävallassa, Länsi-Saksassa, Ranskassa, Sveitsissä, Tanskassa - päinvastaista kehitystä: valtion yrityksiä muutetaan kansanosakkeiksi. Yleishyödylliset näkökohdat, pääoman tarve ja suoritettavan tehtävän kiireellisyys ovat pakottaneet valtion ottamaan osaa yritteliäisyyteen tietyillä aloilla, mutta Suomessa ollaan jo tässäkin suhteessa ylittämässä asianmukaisuuden raja.

On tosiasia, ettei valtio - tasaveroisessa kilpailussa - menesty millään alalla paremmin kuin yksityinen elinkeinoelämä, joka on toiminnaltaan tehokkaampi ja kustannuksiltaan halvempi.

### **SOSIAALISUUS**

Sosiaalisen markkinatalouden tärkein yhteiskunnallinen piirre on siinä, että kilpailu pysytetään terveissä rajoissa. Rajaton kilpailu saattaa johtaa valtataisteluun, mikä on vahingoksi koko yhteiskunnalle ja varsinkin vähäväkisille. Valtiolla on sen vuoksi oikeus puuttua taloudellisen elämän kulkuun poikkeustapauksissa, mutta vain niissä. Jatkuva säännöstelyjärjestelmä on heikon hallitusvallan merkki ja omiaan kahlitsemaan talouselämän kehitystä.

Toinen sosiaalisen markkinatalouden yhteiskunnallinen piirre koskee työn ja pääoman välistä taistelua, mikä taistelu ei 1960-luvun Suomessa vastaa todellisia olosuhteita, vaikka eräät tahot tekevätkin kaiken voitavansa lietsoakseen työn ja pääoman vastakohtaisuutta. Omistussuhteet ovat maassamme jo suuresti tasoittuneet sekä työ ja pääoma monin tavoin riippuvaisia toisistaan. Tämä tosiasia oivalletaan sosiaalisessa markkinataloudessa, jossa työnantajat huolehtivat kunnolla työntekijöistä ja työntekijät tukevat yrityksen menestymistä, ts. kumpikin ottavat askeleen toisiaan kohti. Asianomaiset eivät ehkä aivan heti pidä toisiaan liittolaisina, mutta paljon on saavutettu jo sillä, että ne eivät pidä toistaan vihollisina.

## **SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE**

### 1. Valtion osuus

Valtion olisi uuden liiketoiminnan perustamisen sijasta keskityttävä

1. yritystensä taloudellisempaan hoitamiseen kannattavuutta lisäämällä, palvelua parantamalla ja tuotantoa modernisoimalla
2. edellytysten luomiseen vapaan elinkeinoelämän laajenemiselle ja rationalisoimiselle luottoja järjestämällä, verotuksen epäkohtia korjaamalla, tekemällä osakeomistus kannattavaksi, parantamalla voiman saantia ja liikenneoloja, luovuttamalla tontteja, tukemalla tietellistä, teknillistä sekä kaupallista tutkimus- ja koulutustoimintaa, harjoittamalla vientiä palvelevaa talouspolitiikkaa, turvaamalla ulkomaiset menekkimahdollisuudet, laajentamalla kaupallista edustustamme, osallistumalla vero- ja luottojärjestelyin viennin monipuolistamiseen samoin kuin henkilökunnan kouluttamiseen viennin palvelukseen sekä
3. pitkän tähtäimen talouspoliittisten suunnitelmien laatimiseen.

Ensiksi mainittua tehtävää varten on välttämätöntä luotettavasti selvittää valtion yritysten nykyinen laajuus, kannattavuus ja hoito. Talouspoliittisessa suunnittelussa taas ei yhteiskuntamme dynaamisuuksien vuoksi ja koska maamme on riippuvainen ulkomaankaupan vaihteluista, pidä mennä liiallisuuksiin. On tyydyttävä vahvistamaan vain yleiset suuntaviivat ja tavoitteet, mikä puolestaan edellyttää eri etupiirien edustajista ja alan asiantuntijoista kootun vakinaisen neuvottelukunnan perustamista sekä säännöllistä, keskitetysti suoritettua puolueetonta tutkimustoimintaa ja esitettyjen suositusten huomioon ottamista myös käytännön politiikassa.

### 2. Työnantajan osuus

Sosiaalisessa markkinataloudessa työnantaja ei pyri hyötymään työntekijän kustannuksella eikä saavuttamaan voittoa hinnalla millä hyvänsä. Tätä asennetta lienee tarkoittanut Ruotsin teollisuusliiton toimitusjohtaja Axel Iveroth sanoessaan: 'Elinkeinoelämän ideologian on perustuttava molempien osapuolten käsitysten varaan'.

Usealla työpaikalla on eräs pahimpia kitkakohtia työnantajan sekä työnjohdon ja työntekijän sosiaalinen etäisyys. Tapaamiset ovat harvinaista, mikä puolestaan kasvattaa välille ennakkoluulojen muurin, jonka suojassa kiihottajien on helppo työskennellä ja nostattaa mielialoja yritystä vastaan. Läheisemmällä yhteydellä, arvostavalla suhtautumisella ja kohtelemalla kaikkia alaisia samalla tavalla olisi jo paljon voitettu. Sanottu koskee myös työnantajan asennoitumista kommunistisiin työläisiin.

Sosiaalisen markkinatalouden henkeen kuuluu edelleen, että työolosuhteet ovat kunnolliset, kunnostautuneita alaisia ylennetään, aloitteentekijöitä palkitaan, työntekijöitä avustetaan asuntokysymyksen järjestämisessä, alaisten ammattiopintoja tuetaan, perustellaan tärkeimmät työntekijää koskevat toimenpiteet, taataan turva mielivaltaista erottamista vastaan sekä pidetään suotavana, että omat työntekijät perustavat pikkuyrityksiä, jotka ovat liiketuttavuudessa entisen työnantajan kasnsa.

### 3. Työntekijän osuus

Työntekijän puolestaan on tunnettava vastuuta työstään ja opittava näkemään yrityksessä ansiomahdollisuutensa, ei vastustajansa. Uuden asenteen on hyvin ilmaissut Ruotsia ammattijärjestön päällikkö Arne Geijer: 'Sillä vanhalla käsityksellä, että yritys on työntekijän vihollinen, ei ole enää vastakaikua'. Lausunnossa myönnetään avoimesti, että yrityksen menestyminen on hyödyksi myös työntekijälle.

Sitä mukaa kuin sosiaalisen markkinatalouden henki voittaa alaa elinkeinoelämässä, vähenevät vaatimukset valtion yritysten lisäämiseksi 'yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden' nimissä, minkä perusteen varjolla tässä maassa on viime vuosina harjoitettu suurimittaista luokka- ja tulonjakopolitiikkaa. Samalla huomataan, että on olemassa taloudellinen järjestelmä, jossa vapaus ei ole turvallisuuden eikä turvallisuus vapauden vastakohta.

## UUSIA TYÖPAIKKOJA

### RAKENNEMUUTOS YHTEISKUNNASSAMME

Teollistamisprosessin jatkamiseen ja uusien työpaikkojen luomiseen on nyky-Suomessa olemassa lähinnä neljä vakavaa syytä:

1. Jokatalvinen työttömyys ja ennen muuta vaikea tilanne vajaatyöllisyysalueilla osoittavat, ettei harjoitettu talouspolitiikka ole ollut oikeaan osunutta ja että vakinaisia työtilaisuuksia tässä maassa on olemassa liian vähän. Vuosittain on jouduttu työllisyystöihin ja työttömyyden seurausten lievittämiseen käyttämään noin 50 miljardia markkaa, josta tosin huomattava osa on tällä nimikkeellä suoritettua julkista rakennustoimintaa. Työttömyydestä ei kuitenkaan päästä työttömyystöillä eikä sitä poisteta työttömyysvakuutuksella. Sosiaalisesti molemmat ovat välttämättömiä, mutta todellinen ratkaisu on uudessa talouspolitiikassa, ennen muuta uusissa, vakinaisissa työtilaisuuksissa.

2. Maatalouden rationalisoinnin ja koneellistumisen seurauksena vapautuu maa- ja metsätaloudesta jatkuvasti väkeä. Maa- ja metsätalousväestön määrä, joka vuonna 1938 oli 59 % kansastamme, oli vuonna 1960 vain 37 %. Arvion mukaan vapautuu maa- ja

metsätaloudesta 1960-luvulla 100 000 henkilöä. Toisaalta on laskettu, että maataloudessa on tällä hetkellä liikaväestöä 300 000 ihmisen työtä vastaava määrä.

3. Vuosina 1945-50 syntyneiden suurten ikäluokkien ehtiminen ansioikään 1960-luvulla nostaa työpaikkojen tarvetta tuntuvasti. Vuonna 1959 oli maassa 15-24 vuotiaita 665 000, mutta vuonna 1969 määrä on jo noin 920 000. Lisäys on siis 255 000.

4. Ulkomaille suuntautuva, useasti parhaan työkykyisen aineksen käsittävä muuttoliike on niin ikään käännettävä päinvastaiseksi ja saatava maanmiehillemme jälleen kotimaassa työtä.

Tässä esitetyistä syistä tarvittaisiin maassamme satojatuhansia uusia työpaikkoja teollisuuden, palveluelinkeinojen ja rakennustoiminnan piirissä. Näinkin suuri määrä on meidän oloissamme mahdollista saada aikaan, mutta se edellyttää niiden esteiden poistamista, jotka rajoittavat tuotantotoiminnan laajentamista.

Koska kysymyksessä on kansamme kaikkia ryhmiä koskeva ongelma, olisi itsekunkin kansanvaltaisen puolueen nähtävä sen yhteydessä kokonaisuuden tarve ja uuden talouspoliittisen suuntauksen välttämättömyys sekä annettava tukensa aktiiviselle työllisyyspolitiikalle. Jos ongelmaa ryhdytään käsittelemään puoluepoliittisessa hengessä, pidetään yhteiskuntamme jatkuvasti tasapainottomassa tilassa sekä 20-30 vuotta yleisestä kehityksestä jäljessä ja kaikki on kuten ennenkin: työttömyys jatkuu, asianomaisissa kodeissa tunnetaan katkeruutta yhteiskuntaa kohtaan ja kommunismille otollinen maaperä vahvistuu.

## **VALTIO VAI YKSITYISET**

Suomessa sotien jälkeen esitetty käsitys, että lähinnä valtion olisi omaa yrittäjätoimintaansa laajentamalla huolehdittava kansalaisten ansiomahdollisuuksista, on takapajuinen ja vanhentunut, kuten yleensä sosialistiset opit. Toisaalta meidän pääomaköyhässä maassamme ja nurjissa verotusoloissamme ei myöskään elinkeinoelämä yksin voi hoitaa ko. tehtävää. Molempia muotoja tarvitaan, mutta niin, että ensi sijassa yksityiset ovat vastuussa uusien työtilaisuuksien luomisesta valtion ja kuntien auttaessa näitä toteuttamaan tehtävää, jonka nykypäivän yrittäjät käsittävät yhteiskunnalliseksi velvollisuudekseen.

## **SUURTA, KESKISUURTA, PIENTÄ**

Jotta uudella tuotantotoiminnalla täytettäisiin 1960-luvun tarpeet, on maahamme saatava sekä suurta, keskisuurta että pientä teollisuutta. Luontaiset edellytykset, kannattavuus sekä tuotteen laatu määräävät yrityksen suuruuden. Samoista tekijöistä riippuu myös teollisuuslaitoksen sijainti. Mahdollisuuksien mukaan on kuitenkin pyrittävä entistä suurempaan hajasijoitukseen, jotta tasoitettaisiin elinmahdollisuuksia valtakunnan eri osien kesken.

Teollisuuden sijoittaminen työllisyysalueille on eräissä tapauksissa välttämätöntä. Tällöin on valtion ja kuntien - voiman, liikenneyhteyksien, tonttien, luottojen ja määräaikaisten verovapautusten muodossa - tuettava paikallisin voimin perustettuja yrityksiä. Kysymykseen tulevat sekä suuremmat että pienemmät yritykset. Ensiksi mainittujen kohdalla on otettava huomioon myös välilliset säteilyvaikutukset. Suuryritys synnyttää

ympärilleen liike-elämää, laitoksia, virastoja ja pankkeja, minkä lisäksi seudun viljelijät saavat tuotteilleen ostajia.

## **SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE**

1. Yksityisen tuotantotoiminnan arvostaminen valtiovallan taholla on ensimmäinen edellytys, jotta teollisuuden laajentuminen voisi tehokkaasti tässä maassa jatkua.
  2. Sen jälkeen ovat vuorossa käytännölliset toimenpiteet: tarpeellisen pääoman turvaaminen, verotuksen epäkohtien korjaaminen, suurimittaisen osakeomistuksen mahdollistaminen, kansainvälisten kilpailu- ja menekkimahdollisuuksien parantaminen sekä yleensä tuotannolle myönteisen talouspolitiikan harjoittaminen.
  3. Vanhan ja uuden teollisuuden on arvioitu tarvitsevan lähimmässä tulevaisuudessa 90-100 miljardia markkaa vuodessa, mikä määrä olisi jaettava omarahoituksen, osakeannin ja valtion lainoituksen kesken. Summa on suuri, mutta tulee muistaa, että jokainen uusi työpaikka teollisuudessa maksaa keskimäärin kaksi miljoonaa markkaa ja että vanha teollisuus saa samalla kauan kaivatun tilaisuuden uusien koneistojen, parantaa teknillistä tasoa sekä monipuolistaa tuotantoa ja vientiä, mikä nostaa välittömästi teollisuutemme kilpailukykyisyyttä ja vahvistaa maamme asemaa kansainvälisillä markkinoilla.
- Päähuomio olisi kohdistettava osakeantirahoituksen elvyttämiseen ja osakesäästämisen kautta aikaansaatavaan osakepääoman lisäykseen. Tämäkin edellyttää, että osakeantirahoitus tehdään entistä edullisemmaksi yhtiöille ja uusien osakkeiden merkintä entistä edullisemmaksi säästäjille. Näin menetellen teollisuuden omistus ulottuisi yhä laajempiin kansalaispiireihin ja suuren yleisön asennoituminen teollisuuteen muuttuisi myönteisemmäksi.
4. Liikevaihtoverojärjestelmän uudistaminen koskemaan nykyistä tasapuolisemmin elinkeinoelämän eri aloja, käyttöomaisuuden poisto-oikeuden laajentaminen ja osakeyhtiöveron alentaminen ovat tärkeimpiä teollistamiseen liittyvistä veropoliittisista toimenpiteistä.

Työvoimasta ja pitkän tähtäimen ohjelmasta puhuttaessa on syytä viitata erääseen tulevaisuuden kuvaan. Näyttää siltä, että 1960-luvun lopulla ja viimeistään 1970-luvun alussa työvoiman ylitarjonta muuttuu työvoiman puutteeksi. Tästäkin syystä olisi teollisuudessamme valmistettava tietä automatiolle, mikä puolestaan vaatii pääomia ja teknillisen tutkimustoiminnan ripeää kehittämistä.

## **MAATALOUS JA MAASEUTU**

### **SUOMESSA TARVITAAN MAATALOUTTA**

Maamme kansainvälis-maantieteellinen asema edellyttää, että teollistuvassa Suomessa ylläpidetään elinkelpoista ja voimakasta maataloutta. Suomen on ainakin pääelintarvikkeiden suhteen oltava mahdollisimman omavarainen maa. Ei näin ollen voida ajatella, että ulkomailta ostettaisiin maataloustuotteita, vaikka niiden hinta edullisempien sääolosuhteiden ja ennen kaikkea dumping-myyntin vuoksi olisi kotimaista alhaisempi.

Näistä syistä valtio joutuu - ainakin nykyvaiheessa - tukemaan maataloutta, samoin kuin valtio on aina tukenut muutakin kotimaista tuotantoa.

Maataloustuotteiden viennille on olemassa suhteellisen vähäiset edellytykset, joten viennin tukeminen valtion toimesta ei vastaa tarkoitustaan.

## **MAATALOUDESSA LIKAVÄESTÖÄ**

Vastapainoksi yhteiskunnan tuelle on maataloustuotanto järjestettävä mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Maataloudessa tapahtuneen rationalisoinnin ansiosta pystyy entistä pienempi henkilömäärä huolehtimaan nykyisen suuruudesta tuotannosta samoin kuin elintason nousun, suurten ikäluokkien ja väkiluvun yleisen kasvun edellyttämästä tuotannon noususta, mikä nousu on arvioitava noin 10 %:n suuruiseksi 1960-luvulla.

## **MAATILOJEN PIRSTOMINEN**

Maataloustuotantomme suhteellista kasvua on kuitenkin heikentänyt ja maatalousväestön luonnollista vähentymistä hidastanut tilojen pirstominen. Maassamme on nykyisin yli 200 000 sellaista tilaa, joilla on viljelystä 2-10 hehtaaria, ja joista suurin osa ei pysty antamaan riittävästi työtä ja tuloa haltijaperheelle. Pirstominen on seurausta liian pitkälle viedystä asutuspolitiikasta sekä osittamisrajoituksen ja sisarosuuslunastamismahdollisuuden puuttumisesta.

Pienten tilojen haltijoiden on ollut riittävän toimeentulon puuttuessa pakko hankkia sivuansioita. Jos niitä ei ole ollut saatavissa, on seurauksena ollut työttömyyttä, joka tässä tapauksessa on ollut luonteeltaan agraarista vajaatyöllisyyttä. Virheellinen ja liiallisuusiin viety asutustoiminta ei siis ole poistanut työttömyyttä, kuten eräät odottivat, vaan päinvastoin synnyttänyt sitä sekä sen seurauksena tyytymättömyyttä ja alttiutta kommunismiin.

## **SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE**

1. Tilakokoa on pienentämisen sijasta suurennettava. Sen tulee tapahtua lisämaita järjestämällä sekä yhdistämällä tiloja vapaaehtoisesti, mitä mm. Ruotsissa on tapahtunut suuressa mitassa. Tehokkaan tuotannon kannalta on välttämätöntä säätää osittamisrajoitus sekä myöntää halpakorkoisia ja pitkäaikaisia sisarosuuslainoja.

2. Toinen ajankohtainen tehtävä maataloudessa on perusparannusten suorittaminen. Se on tehokas tapa nostaa tuotantoa, alentaa tuotantokustannuksia ja näin ollen myös hintoja. Tärkeimmistä rationalisoimistoimenpiteistä mainittakoon kuivatus, vesihuolto, metsäojitus, perusmetsitys, salaojitus sekä rakennusten, laitumien ja viljelysteiden kunnostaminen. Uudisraivaus tulee lähinnä kysymykseen siellä, missä parannetaan entisten tilojen elinkelpoisuutta. Maatalous tarvitsee tässä lueteltuihin tarkoituksiin pitkäaikaista ja halpakorkoista luottoa.

3. Huonomaineisista budjetin kautta jaettavista tukiaisista on luovuttava ja turvauduttava - maataloustuotteiden tuotantokustannuksia vastaavien hintojen säilyttämiseksi - tulleihin ja vain poikkeustapauksissa vientitukeen. Näin pysytetään maataloustuotteiden hinnat vakavina, mikä on tietysti kuluttajienkin kannalta mieluisa asia.

4. Maatalouden verotusta olisi uudistettava niin, että erikoistumista voisi tapahtua nykyistä suuremmassa määrässä.

5. Maatalouselinkeinoon kehittämiseksi tarvitaan entistä tarkoituksenmukaisempaa koulutus- ja valistustyötä. Tällöin on otettava huomioon myös erikoistuvan maatalouden tarpeet.

6. Maamme taloudellisen kehityksen perusedellytyksen turvaamiseksi ja metsäteollisuuden lisääntyvän raaka-aineen tarpeen varmistamiseksi on maassamme ryhdyttävä toteuttamaan tehokasta metsänhoito-ohjelmaa. Lainsäädännöllisten toimenpiteiden ohella tarvitaan tällä alalla myös valtion taloudellista tukea, vuosittain keskimäärin viisi miljardia markkaa. Ohjelman keskeisimmistä kohdista mainittakoon metsätieteellinen perustutkimus, järkevä hakkuusuunnitelma, alan ammattikasvatus, metsätöiden koneellistaminen ja rationalisointi, kuljetuskysymyksen ratkaiseminen sekä metsänhoidolliset toimenpiteet, kuten hakkuualan raivaus, metsänviljely, taimiston ja nuorten metsien hoito sekä metsäojitus. Metsien pirstomista on vältettävä.

## **MAASEUTUKYSYMYKSIÄ**

Maatalouden ongelmat liittyvät läheisesti maaseudun ongelmiin.

Maaseudun ja väestökeskusten kesken keinotekoisesti ylläpidetyt rajat ja vastakohtat ovat heikkenemässä, sillä teollisuus- ja väestökeskuksia on jo syntynyt maaseudun sydämeen.

Maatalouden ja teollisuuden ristiriita on alun perinkin ollut näennäinen. Kyseiset elinkeinohaarat ovat monessa suhteessa - ja vastaisuudessa yhä enemmän - toisistaan riippuvaiset.

On keinotekoista ylläpitää tässä maassa mahdollisimman suurta maatalousvaltaisuuden astetta. Myös ne liioittelevat, jotka luulevat maamme muuttuvan yksipuoliseksi teollisuusmaaksi. Tarkoituksenmukaisinta on ylläpitää tasapaino maatalouden ja teollisuuden kesken, mikä antaa loppujen lopuksi myös korkeimman elintason, kuten esimerkit pisimmälle kehittyneistä länsimaista osoittavat.

Väestökeskusten ja maaseudun kesken ylläpidetään parhaiten väestön tasapainoa siten, että maaseudun elinkeinoelämää monipuolistetaan. Ennen muuta vaatii maatalouden ja maaseudun eittämätön etu, että uutta - erikokoista - teollisuutta luodaan ja että teollisuuden sijoituspaikkoja valittaessa ei unohdeta alueita, jotka kärsivät rakenteellisesta vajaatyöllisyydestä.

Maalaiskunnista väestökeskuksiin muuttavia nuoria ja muita keskuksista työtä etsimään lähteneitä on nykyistä tehokkaammin avustettava työpaikan ja asunnon hankkimisessa sekä kaupunkimaiseen elämänmuotoon sopeutumisessa. Asianomaisten olisi hankittava ennen muuttoa pätevä ammattikoulutus, mikä varmistaa työpaikan saantia uudessa kunnassa.

Teollistamisen samoin kuin maataloustuotteiden markkinoinnin kannalta on välttämätöntä saada syrjäseudut riittävästi yhteyteen muun maan kanssa.

# ENEMMÄN KANSALAISILLE - VÄHEMMÄN VALTIOLLE

## VALTIO VÄLIKAPPALEENA

Julkisen vallan tehtävät ovat lisääntyneet vuosi vuodelta. Yhteiskunta on luonut jatkuvasti paranevia edellytyksiä kansalaisten yrittämiselle, toimeentulolle ja viihtyisyydelle, mikä kieltämättä onkin eräs valtion tärkeimmistä tehtävistä.

Mutta valtion osuus ja vaikutus on sotien jälkeisessä Suomessa lisääntynyt toistakin tietä. Sosialistiset samoin kuin muut luokkapuolueet ovat suuressa määrin käyttäneet valtiota toimintansa välikappaleena. Kilpaillessaan vallasta ja kannattajista ne ovat suruttomasti turvautuneet julkisiin varoihin.

Viimeksi mainittu menettely on ehtinyt jo niin pitkälle, että voidaan täydellä syyllä asettaa kysymys: onko tässä maassa tarkoitus syrjäyttää vapaa yksityiseen aloitekykyyn perustuva järjestelmä ja perustaa sen tilalle kollektiivinen?

## KUSTANNUKSET

Valtiojohtoinen yhteiskunta on korkeiden kustannusten yhteiskunta, mitkä kustannukset maksetaan kansalaisilla.

Ennen sotia joutui maamme kansantulosta valtiolle 1/5, nyt 1/3. Kansalaiset maksavat jokaisesta satamarkkasesta veroa keskimäärin 33 markkaa, yritykset vieläkin enemmän. Voidaan sanoa, että 1/3 suomalaisesta yhteiskunnasta on tässä mielessä huomaamatta ja salakavalasti sosialisoitu.

## ENEMMÄN KANSALAISILLE

Monesti kuulee väitettävän, että kokoomuksen koko ideologia perustuu valtion aseman heikentämiseen sekä julkisten menojen ja kansalaisten verojen vähentämiseen.

Tämä on väärä käsitys kokoomuslaisuudesta. Kokoomus on lujan valtiovallan kannalla, mutta se ei ole keskitetyn vallankäytön kannalla. Yhteiskunnan on huolehdittava heikompiosaisista jäsenistään ja varakkaampien on osaksi kustannettava tämä huolenpito, mutta nykyinen järjestelmä, jossa valtiota ja julkista varoja käytetään poliittisiin tarkoituksiin, on väärä. Täytyy muistaa, ettei valtio luo vaurautta; kansa, me itse luomme ja tuotamme kaiken sekä luovutamme vielä päälle päätteeksi rahaa valtiolle. Jos meiltä otetaan usko järjestelmään, luottamus itseemme sekä halu työskennellä ja huolehtia itsestämme - on tuloksena pakkotyö, kuten entisaikojen Egyptissä ja Roomassa.

Kysymys on järjestelmästä. Kokoomus vastustaa kollektivisointipyrkimyksiä. Valtio ei saa olla itsetarkoitus, vaan yhteistoimintamuoto, jonka puitteissa kansalaisten elämä, toimeentulo ja viihtyisyys järjestetään. Nykyisen sukupolven on ratkaistava tämä kiistakysymys yksilön hyväksi.

## SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE

1. Kansalaisille on annettava mahdollisuus ansaita enemmän, mutta näiden on myös saatava pitää enemmän siitä, minkä ansaitsevat. Työn tulos kuuluu ensi sijassa tekijälle, ei valtiolle, kunnalle eikä toisille ihmisille. On varma, että kansalaiset ovat valmiit yrittämään nykyistäkin enemmän, monilla on runsaasti käyttämätöntä energiaa ja työreserviä, mutta korkea, ahkeruutta rankaiseva verotus kahlitsee sitä.

Taantumuksellinen veropolitiikka on jo riittävästi jarruttanut työtä ja tuotantoa. On aika käydä uudistukseen käsiksi. Esimerkit muista maista osoittavat, ettei valtiolla ole tässä asiassa taloudellista riskiä.

2. Kokoomus teki syksyllä 1960 täydellisen esityksen uudeksi tuloveroasteikoksi. Ehdotus merkitsee sekä huomattavaa veronalennusta että entistä kohtuullisempaa porrastusta.

Myös omaisuusveroasteikkoa ehdotettiin lievennettäväksi samoin kuin yhtiöveroa alennettavaksi sekä pieniyhtiöiden verotusta helpotettavaksi. Niin ikään esitettiin 15 % työtulovähennyksen ylärajan poistamista ja tämän vähennyksen ulottamista täysimääräisenä myös ammatti- ja liiketuloon, 25 000-50 000 markan korotusta aviopuolisovähennykseen sekä lapsivähennyksen määräämistä 5 000 markaksi myös ensimmäisestä lapsesta.

3. Liikevaihtoverolain uudistuksen viivästyminen on eräillä aloilla jo aiheuttanut kriittisiä tilanteita. Uudistusta on kiirehdittävä, jotta yritysmuodoissa, tuotantomenetelmissä ja jakeluteissä päästäisiin suurimpaan mahdolliseen tehokkuuteen.

4. Ylityöt ja sivuansiot on kokoomuksen mielestä syytä vapauttaa joko kokonaan tai osittain verotuksesta. Mainittakoon, että Länsi-Saksassa on alle 1 155 000 markan tuloista verovapaata se osa, joka tehdään ylitöinä, joko iltaisin tai sunnuntai- ja pyhäpäivinä. Näin lievennetään progressiivisen asteikon vaikutusta, sillä valtio tai kunta ei suinkaan ole tällöin tehnyt lisäponnistuksia, vaan yksityinen kansalainen.

5. Asunnon kuuluessa ihmisen perustarpeisiin on asumisen verottamista nykyisessä määrin pidettävä kohtuuttomana.

6. Vanhusten ym. työkyvyttömiä huoltajille on myönnettävä verovähennysoikeus.

7. Opiskelijoille on myönnettävä oikeus vähentää verotuksessa opintokustannuksensa. Alle 16-vuotiaiden palkkatulo on vapautettava verosta.

8. Kaikki sairauskulut olisi saatava verotuksessa vähennyskelpoisiksi menoeriksi.

9. Vapaan ammatin harjoittajat on politiikassa suuressa määrin unohdettu. Verotuksen osalta olisi korjaus saatava aikaan siinä suhteessa, että mainitulle ryhmälle myönnetään sama poisto-oikeus kuin muillekin palkansaajille ja luonnollisille henkilöille.

10. Eräät nykyisistä avustuksista voitaisiin maksaa kansalaisille verohelpotuksina, jolloin välttäisi rahan edestakaiselta liikkeeltä. Myös valtion myöntämiä lottoja tulisi osaksi korvata verohelpotuksilla.

**SAMALLA RAHALLA SUUREMPAAN TEHOON**

## **IRTI POLITISOIDUSTA TULONSIIRTOPOLITIIKASTA**

Teollisessa yhteiskunnassa tuntevat monet kansalaiset itsensä orvoiksi ja avuttomiksi. Useat panevat tällöin toivonsa valtioon. Valtion tärkeänä tehtävänä onkin antaa kansalaisille perussuoja. Mutta nykyinen valtion välityksellä ja sosiaalipolitiikan varjolla tapahtuva tulonsiirtojärjestelmä ei ole enää sosiaalipolitiikkaa, vaan puoluepolitiikkaa.

Avustuksen saamisen perusteena ei tällöin ole tarve vaan puolue-etu, minkä vuoksi avustuksesta pääsevät monessa tapauksessa osallisiksi väärät henkilöt. Jäykkien, lakiin perustuvien määräysten perusteella myönnetään avustuksia kansalaisille, jotka eivät niitä tarvitse eivätkä ole niitä pyytäneet.

Valtion talousarvioon sisältyy yli 50 miljardia markkaa erilaisia sosiaalimenoja, mutta siitä huolimatta esiintyy maassamme puutetta ja sosiaalista turvattomuutta. Kuinka tämä on mahdollista? Yksinkertaisesti siksi, että sosiaalimenoilla turvataan suuressa määrin niitä, joilla on riittävä turva. Sosiaalipolitiikassamme alkaa jo monessa tapauksessa olla kysymys siitä, että otetaan köyhiltä ja annetaan - varakkaille.

Ei ole ihme, että jää liian vähän jaettavaa niille, jotka ovat todella avun tarpeessa. Monen kohdalla on avustus vain muru siitä, mikä olisi katsottava yhteiskunnan osuudeksi.

## **SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE**

1. Sosiaalisen toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi olisi 'hallituksen kiireellisesti selvitettävä, miten nykyiset sosiaalipoliittiset etuisuudet ja niistä aiheutuvat rasituksen jakaantuvat eri yhteiskuntaryhmiin ja eri tuloryhmiin kuuluvien kansalaisten kesken', ehdotettiin kokoomuksen taholta jo vuonna 1959.
2. Kokoomuksen mielestä on nykyaikaisessa yhteiskunnassa järjestettävä kaikille kansalaisille sosiaalinen perussuoja, jossa tärkeää osaa näyttelevät perhekustannuksia tasoittava lapsilisä sekä vanhuus- ja työkyvyttömyysturvaa antava kansaneläke.
3. Päästyään osallisiksi perussuojasta on terveiden ja työssä käyvien huolehdittava siitä eteenpäin itse itsestään ja omaisistaan. Säästöjen ja kansalaisten itsensä hallitsemien vakuutuslaitosten ja kassojen avulla on varauduttava vastoinkäymisiin, onnettomuuksiin ja pahoihin päiviin, kuten työttömyyteen ja sairauteen. Tavallista suurempien ja äkillisempien menojen varalta on huolehdittava luotonsaantimahdollisuudesta.
4. Valtion on puolestaan järjestettävä kansalaisille edellytykset vastata toimeentulostaan. Vapaassa yhteiskunnassa valtio huolehtii parhaiten kansalaisista luomalla näille mahdollisuuden parantaa toimeentuloaan. Tämä merkitsee, että yhteiskunnan on taattava tilaisuus ansiotyöhön sekä pidettävä verotus niin kohtuullisena, että kansalaiset tulevat ansioillaan toimeen ja voivat koota säästöjä. On tajuttava asioiden eittämätön yhteys siinä suhteessa, että tehokas talouspolitiikka on parasta sosiaalipolitiikkaa ja laaja sosiaalihuolto ehdoton merkki huonosta talouspolitiikasta. Se merkitsee mm. että on taloudellisempaa keskittyä epäkohtien syiden poistamiseen kuin vuodesta toiseen jakaa varoja ko. epäkohdista aiheutuvien seurausten lievittämiseen.

5. Poliittisen massa-avustamisen sijasta on varsinaisen sosiaalisen toiminnan piiriin otettava ne, jotka eivät omalla työllään pysty itseään elättämään. Näitä ovat mm. lapset, vanhukset, mielisairaavat, sokeat, työkyvyttömät ja invalidit.

6. Vanhusten, joiden määrä kasvaa yhteiskunnassamme lähivuosina tavallista enemmän (1959 oli yli 64-vuotiaita 317 000, vuonna 1970 noin 440 000), on saatava mahdollisimman kauan elää totutussa ympäristössä. Jotta tämä olisi mahdollista, on lähiomaisten tunnettava heistä ensisijaista vastuuta. Vanhuksille on järjestettävä soveltuvaa, vaikka vaatimatontakin (esimerkiksi osapäivä)työtä. Valtion ja kuntien on - tonttien sekä Aravan ja kansaneläkelaitoksen myöntämien lainojen muodossa - tuettava vanhuksia näiden rakennuttaessa yhteisvoimin omia taloja. Vanhukset tarvitsevat nykyistä enemmän kodinhoitajien apua. Näin menetellen vanhukset pidetään aktiivisina yhteiskuntakansalaisina, mikä on tärkeää sekä vanhusten itsensä että koko yhteiskunnan kannalta, kaikissakin olosuhteissa, mutta varsinkin ajankohtana, jolloin suuret ikäluokat valtaavat elintilaa ja työmarkkinoita.

7. Kokoomus kannattaa vähävaraisille ja lapsirikkaille perheille jaettavaa tukea, koska köyhyys ja perheen suuruus eivät saa olla esteenä kodin kehitykselle. Perhekustannusten tasauksessa on lapsiperheet otettava nykyistä enemmän huomioon.

Kun noudatetaan tässä kaavailtua sosiaalipolitiikkaa, taataan kansalaisille riittävä turvallisuus, mutta heitä ei saateta riippuvaisuussuhteeseen turvan antajasta.

## **TUTKIMUS- JA KOULUTUSKYSYMYS**

Tässä luvussa ei, sen paremmin kuin muissakaan, esitetä kannottoa kaikkiin alan ongelmiin, vaan rajoitutaan luettelemaan tärkeimpiä näkökohtia siinä suhteessa, mitä opetus- ja tutkimustyön sovelluttaminen uuteen yhteiskuntaan edellyttää.

Kansainvälisen kilpailun kiristyminen sekä aineellisella että henkisellä alalla, teknillistyvä ja teollistuva yhteiskunta, suuret ikäluokkamme, kansamme lahjakkaiden huippuyksilöiden toimintaedellytysten turvaaminen sekä kansallisen sivistyksemme ja kestokykymme vahvistaminen vaativat entistä suurempaa panosta ja nykyistä nopeampia toimenpiteitä tutkimus- ja koulutustyön saralla. Kyseisen tehtävän hoitaminen kuuluu ensi sijassa valtiolle, ei kuitenkaan niin, että opetus- ja sivistystoiminta tämän varjolla valtiollistetaan, vaan niin, että valtio huolehtii edellytyksistä, kun taas aloite ja johto säilytetään yksityisillä.

## **SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE**

1. Kaikki kansamme jäsenet ja ryhmät ovat tärkeitä ja tarpeellisia, mutta tiedemiehet ja tutkijat ovat monessa mielessä yhteiskunnallisen kehityksen kärkijoukkoa. Joku heistä voi yhdellä oivalluksella saada aikaan saman, minkä saavuttamiseksi sadattuhannet joutuvat ahertamaan vuosikautia. Tälle tärkeälle ja merkitykseltään alati vahvistuvalle ryhmälle ei ole luotu riittäviä työskentelyn edellytyksiä.

Pienellä maallamme ei ole varaa jättää tutkimus- ja opetuslaitoksiaan takapajuiseen asemaan eikä päästää eteviä tiedemiehiään siirtymään muihin maihin tai käytännöllisen elämän palvelukseen.

Ei enää riitä, että tieteelle ja tutkimukselle jaetaan sattumanvaraista tilapäistukea. Niille on lainsäädäntötietä turvattava pysyvät toimintaedellytykset. Tämä koskee sekä teoreettisia että käytännöllisiä tieteitä, mutta erityisen ajankohtainen tehtävä teollistuvassa yhteiskunnassa on teknillisen tutkimuksen ja koulutuksen pitäminen ajan tasalla.

Maamme tieteen tehostamisessa ovat seuraavat suuntaviivat ensisijaiset:

- Nykyistä suuremman suunnitelmallisuuden aikaansaaminen
- Tutkimustyön rahoituksen pitkäjänteinen organisoiminen
- Nuorten tutkijoiden kiinnittäminen tieteen palvelukseen
- Lahjakkaille tutkijoille opiskelumahdollisuuden järjestäminen alan johtavissa ulkomaisissa korkeakouluissa ja laitoksissa
- Tieteellisten laitosten välineistön ja apu työvoiman lisääminen
- Opetustehtävien ja hallinnollisen työn järjestäminen korkeakouluissa niin, että opettajat nykyistä enemmän vapautuvat tieteelliseen työhön ja tutkijakoulutukseen.

2. On arvioitu, että vuosina 1960-65 valmistuu Suomessa noin 25 000 ylioppilasta enemmän kuin voidaan ohjata korkeakouluopintoihin. Nykyiseen tilanteeseen on johtanut käsitys ylioppilastutkinnon kaikkivoipaisuudesta. Koska ylioppilailta ei ole omia erikoisaloja, joutuvat he - varsinkin naiset - yhteiskunnassamme yhä vaatimattomampiin asemiin. Heidän sivistystasonsa nousee, mutta elintaso laskee.

Akateemisen koulutuksen saaneiden tarve tosin kaavaa tuntuvasti teollisessa yhteiskunnassa, mutta nykyistä suurempaan tasapainoon olisi päästävää mm. siten, että ylioppilastutkinnon vastedes suorittaisivat lähinnä ne, jotka aikovat akateemisen pätevyyden edellyttämiin virkamiestehtäviin tai jotka valitsevat alakseen tieteen ja tutkimustoiminnan. Lähivuosina valmistuvia ylioppilaita varten olisi tilapäisesti perustettava ylioppilasluokkia eri ammattialojen opistoihin. Sen ohella olisi ripeästi kehitettävä ammattikoulutusta.

3. Teollistumisen voittaessa alaa, suurten ikäluokkien tullessa työelämään sekä talvityöttömyytemme jatkuessa vuodesta toiseen nousee entistä vakavampana etualalle erikoistumisen ja ammatkoulutuksen tarve. Ammatillisella linjalla harjoittaa nykyisin opintoja vain 20 % nuorisosta. Vastaisuudessa tarvitaan tässä maassa yhä enemmän ammattimiehiä. Toisaalta kokemus osoittaa, että ammattimies saa aina työtä.

Nimen omaan suuriin ikäluokkiin kuuluville on järjestettävä kunnollinen ammattikoulutus sekä suoritettava ammatinvalinnanohjauksen avulla näiden sijoittaminen työmarkkinoille suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Sokeasti ei pidä tuijottaa vain siihen, että nuoret pääsevät mahdollisimman nopeasti työhön käsiksi. Kouluttamaton nuori on alttiina työttömyydelle. Esimerkiksi maataloudesta hän tavallisesti siirtyy sellaisiin maaseudun lähimpiin työpaikkoihin, jotka eivät vaadi ammattitaitoa, ja on ensimmäisten joukossa työtön. Perusteellisella ammattikoulutuksella saavutetaan toinenkin hyöty: työhön sijoitettavat suuret ikäluokat jakautuvat useamman vuoden osalle.

Uuden vaiheen kehittämistä ammattikasvatuksen alalla suosii ammattitaidon yhä kasvava arvostus. Nuorten ei ole enää välttämätöntä suorittaa ylioppilastutkintoa päästäkseen elämässä eteenpäin. Onkin tullut aika tarkistaa pääsyyvaatimuksia niin, että keskikoulun tehtävänä yhteiskunnassamme on toimia yhä useammalla alalla peruskouluna, josta - lukion lisäksi - siirrytään opistoihin ja ammattikouluihin.

Ammatillisten oppilaitosten määrää on tuntuvasti lisättävä ja samalla pyrittävä entistä suurempaan monipuolisuuteen näissä laitoksissa niin, että kaikki halukkaat pääsevät kouluihin ja teollistuvan yhteiskunnan eri alat saavat riittävästi ammattitaitoista työvoimaa. Ammattikoulutuksen yleiseksi laajentamiseksi olisi toivottavaa, että yksityinen sektori, varsinkin suuret liikkeet ja laitokset ryhtyisivät entistä suuremmassa määrässä avustamaan työntekijöitään erikoiskoulutuksen järjestämisessä.

Opistolinjan valinneille on varattava mahdollisuus jatkaa opintojaan korkeakouluissa, minkä ansiosta yhteiskuntaan tulee uusi sosiaalisen kohoamisen väylä. Suunnitelman toteuttaminen asettaa erityisiä vaatimuksia ammattikoulutuksen tasolle.

4. Oppilaitosten sijoittaminen eri puolille maata, kukin luonnolliseen ympäristöönsä, on terve suuntaus.

## **KODISTA JÄLLEEN KESKUS YHTEISKUNTAAN**

### **YHTEISKUNTA TULOSSA KODIN SIJAAN**

Teollistuneessa yhteiskunnassa ovat perheyhteisön sisäiset siteet huomattavasti höltyneet ja koti menettänyt merkitystään. Useassa tapauksessa koko perhe on hajaantunut, kuka ansioidensa kuka harrastustensa pariin: lasten vapaa-aika tahtoo kulua kodin ulkopuolella ja vanhemmilta jää yhä vähemmän aikaa lapsille ja perheelle.

Syynä tapahtuneeseen on työnteon teollistuminen ja työelämän siirtyminen pois kodista, luontaistalouden väistyminen, naisen aseman vapautuminen, asuntojen puute, kodin ahtaus, lisääntynyt vapaa-aika, monipuolistunut huviaikaa, lasten ja nuorten ongelmiin kohdistunut liian vähäinen, monesti kielteinen huomio sekä kalliit elinkustannukset ja korkeat verot, jotka useassa tapauksessa pakottavat molemmat aviopuolisot ansiotyöhön.

Koti ja sen jäsenet ovat näistä syistä joutuneet entistä enemmän yhteiskunnan vaikutuksille alttiiksi. Väitetään, että perhe on hyvää vauhtia sosialisoitumassa.

### **YHTEISKUNNASTA KOTIIN**

Tällaista kehityssuuntausta ei voida pitää terveenä. Perheestä on jälleen tehtävä jäsenilleen sama keskus, joka se on vapaassa yhteiskunnassa aina ollut.

Perhe-elämä on välttämätön vastapaino juurettomuudelle, joka on tunnusomaista nykyaikaiselle yhteiskunnalle, kohta sen kaikille jäsenille eikä vain nuorille. Koti on tehtävä turvapaikaksi, jonne rasittunut ja kiireinen ihminen voi vetäytyä lepäämään aikamme hermostuneesta ilmapiiristä. Edellä sanottu koskee myös perheettömiä ihmisiä. Heilläkin on oltava koti, eikä vain tilapäinen asumus tai ahdas nurkkaus toisen talossa tai huoneistossa.

On selvää, ettei nykyoloissamme voi lyhyessä ajassa päästä hyvien kotien yhteiskuntaan. Mutta hyvään alkuun päästään jo 1980-luvulla.

### **SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE**

1. Ensiksi on saatava jokaiselle asunto ja tilaa siinä määrin, että kotona voi viettää vapaa-aikaa.

2. Lapset on vedettävä nykyistä enemmän yhteiskunnasta kotiin, ei ainoastaan television vetovoimasta, vaan järjestämällä koti ja kotielämä niin, että perheen parissa viihdytään ja että lapset voivat tuoda sinne tovereitaan.

Vanhempien on varattava lapsille enemmän aikaa ja otettava nuorten ongelmat positiivisella tavalla käsiteltäviksi.

Hyvä koti on paras vastapaino nuorisorikollisuudelle ja huonoille elämäntavoille.

3. Perheessä on saatava arvoonsa yhteiset harrastukset, keskustelut, kristilliset tavat, isänmaallinen henki sekä keskinäinen luottamus aviopuolisoiden ja lasten kesken. Lapset on kasvatettava luottamaan itseensä ja seisomaan omilla jaloillaan. Kasvatuksen yhteiskunnan jäseneksi tulee tapahtua ensi sijassa kodissa. Jo varhainen lapsuus on tässä suhteessa tärkeä, sillä mahdollisuudet vaikuttaa kouluikäiseen ovat paljon vähäisemmät.

4. Nuoret on kasvatettava uutta yhteiskuntaa varten. Se maailma, jossa he joutuvat elämään ja toimimaan, on monessa suhteessa toinen kuin se, jossa me nyt elämme.

5. Perhemieli on tehtävä eläväksi. Vastoinkäymisen kohdatessa yhtä jäsentä on ensi sijassa muiden perheenjäsenten velvollisuus auttaa asianomaista, vasta sitten ovat vuorossa valtio, kunta ja ulkopuoliset.

6. Perheenemännän koti- ja taloustyötä kohtaan on osoitettava enemmän arvontoa sekä saatava siihen helpotusta. Kotitalouskoneiden yleisempi käyttö ei tässä mielessä yksin riitä. Valistustyön ja kotitaloudellisen kasvatuksen avulla on opastettava perheenemäntiä, joiden taitavuudesta suurelta osalta riippuu perheen elintaso sekä kotiaskareiden joustavasta suorittamisesta puolestaan se, kuinka paljon heille jää aikaa perheelleen.

7. Mikäli molempien aviopuolisoiden on oltava ansiotyössä eikä kotiapulaista voida palkata, on lapset saatava päiväksi lastenseimiin tai päiväkoteihin, joita - varsinkin pienikokoisia - tarvitaan nykyistä enemmän. Osapäivätyössä käyvien ansioaitien samoin kuin sellaistenkin kotien lapsia varten, joissa äiti on kotona, olisi lastentarhoihin perustettava riittävästi puolipäiväosastoja.

8. Jotta perheelle voitaisiin varata enemmän aikaa, on verotusta korjattava niin, ettei vapaa-aikaa tarvitse nykyisessä määrin käyttää lisäansioiden hankkimiseen.

## **IHMISEN JA ISÄNMAAN PUOLESTA**

### **LUOKKA- JA PUOLUEVALTAINEN YHTEISKUNTA**

Meidän maassamme viime vuosina harjoitettu ryhmäpolitiikka ei ole voinut eikä voi antaa vastausta vapauden ja turvallisuuden ongelmaan. Päinvastoin voidaan sanoa, että jyrkät puolueolot, poliittinen jännitys, luokkapuolueiden kiihkoilu, puheet etuoikeutetuista, valtopolitiikka sekä yksilön ja kokonaisuuden intressien syrjäyttäminen ovat juuri ryhmäpolitiikan seurausta.

Vaikka elämme demokraattisessa yhteiskunnassa, ei aina tunnu siltä, että kaikille kansamme jäsenille mitattaisiin ansaitulla mitalla. Henkilön menestys on valitettavan monessa tapauksessa riippuvainen hänen ryhmänsä suuruudesta ja hänen suhteistaan valtapuolueihin. Säädetty valintaperusteet syrjäyttäen on korkeille virkapaikoille nimetty puolueansioiden perusteella epäpäteviä henkilöitä. Täten on politisoitu valtion laitoksia ja monessa tapauksessa tehty niistä poliitikkojen eläkepaikkoja. Samalla on nostettu viranhoidon kustannuksia, sillä useasti on jouduttu epäpätevälle valitsemaan pätevä apulainen. Ihmisen kyky ja aikaansaannokset on niin ikään syrjäytetty vaadittaessa, että erilaisista työsuorituksista olisi maksettava sama palkka. Sellainen järjestelmä ei kehota ketään ponnistelemaan eikä kehittämään itseään.

Yksilön ohella ovat ryhmät ja puolueet jättäneet varjoonsa myös isänmaan. On liioiteltua välttää, että ryhmä- ja puoluevaltaisen järjestelmän luojat ja johtajat olisivat epäisänmaallisia kansalaisia. He ovat vain siinä määrin järjestelmänsä vankeja, etteivät saa hevillä kokonaisuutta näköpiiriinsä. Muutamien näköalan ahtaudesta kärsivät - joko välittömästi tai välillisesti - kansamme henkisen olemassaolon olennaisimmat perusteet, kuten maanpuolustustyön arvostus, kansalliset sivistysharrastukset, kansanvaltaisten puolueiden yhteistyö, nuorison kasvatusta jne.

## **SUUNTAVIIVOJA 1960-LUVULLE**

### 1. Ihmisen puolesta

Kokoomus ei ole yhden ryhmän puolue, joka sulkisi pois kaikki muut. Kokoomuksen työn kohteena ei ole yksityisen kansanluokka, vaan ihminen, yhteiskunnalliseen asemaan, ammattiin ja asuinpaikkaan katsomatta. Näin nykyaikainen konservatismi jatkaa sitä yksilön vapauttamista, josta sosialismi on vuosikymmeniä uneksunut, mutta jota se ei kollektiivisena aatesuuntana luonnollisestikaan voi toteuttaa.

Kokoomuksen mielestä on yksilön kunto saatava yhteiskunnassa nykyistä enemmän sekä ryhmä ja puolue nykyistä vähemmän määrääväksi. Mitä sanottu periaate käytännössä merkitsee?

- Ensin on saatava työtä kaikille, sitten on kilpailtava työn suorituksessa. On erotettava hyvin ja huonosti tehty työ. On annettava tunnustusta ja parempi palkka sille, joka pystyy tekemään enemmän ja paremmin. Koulutus ja vastuu on saatava nykyistä enemmän vaikuttamaan palkkatasoon. Tasapalkkaisuus ja yksinomaan markkamääräisesti suoritettu korotus ei ole oikeudenmukaista, vaan vääryys ammattimiestä kohtaan. Kollektiiviselta linjalta on - varsinkin automation edistyessä - siirryttävä yksilölliseen palkkapolitiikkaan. Suuret tulot eivät tässä järjestelmässä ole suinkaan vääryys eivätkä kateuden aihe, vaan osoitus erityisestä kyvystä.
- Virkaan on valittava hakijoista paras. Jos jossakin poikkeustapauksessa on mentävä erivapauden tielle, olisi parasta asettaa asianomaiselle määräaika, jonka kuluessa hänen on hankittava pätevyys.
- Vanha virkamieskunnia on jälleen saatava Suomessa voimaan.

Kun nämä periaatteet pääsevät vaikuttamaan, pannaan toimintaan ne yksilöllisyyden ja dynaamisuuden voimavarat, jotka nykyisen järjestelmän vallitessa jäävät monen kansalaisen kohdalla käyttämättä.

## 2. Isänmaan puolesta

Kansamme vapaus on asetettava kaiken edelle - yksilöt ja näiden kunnianhimon tyydyttäminen, ryhmät ja näiden taistelu poliittisesta vallasta, puolueet ja näiden pyrkimys muodostua itsetarkoitukseksi eivät saa muuttaa tätä järjestystä. Suomen olosuhteissa ei mikään väestöryhmä tule toimeen yksin eikä saa enemmistöä eduskuntaan. Tämän tietoisuuden samoin kuin maamme arkaluontoisen kansainvälisen aseman pitäisi herättää kansalaisissa maltillisuutta ja yhteistyöhenkeä.

- Kansallisten puolueiden on keskinäisiä kyräilyjään ja sisäisiä valtataistelujaan hilliten ryhdyttävä yhteistoimin kaventamaan kommunismin osuutta Suomessa. Se on tällä hetkellä parasta isänmaan puolustamista. On luotava pitkän tähtäimen työllä paremmat elinehdot niille suomalaisille, jotka ovat vaikeuksissaan turvautuneet kommunismiin. Tämä on tehokkain - itse asiassa ainoa varma - tapa vähentää kommunismin kannatusta.
- Maamme ulkopoliittikka perustuu puolueettomuuden ja rauhan säilyttämiseen. Mutta nykyisessä uhanalaisessa kansainvälisessä tilanteessa on meidän oltava valmiit myös aseellisesti puolustamaan vapauttamme ja puolueettomuuttamme. On outoa sanoa, että puolueettomuutta on puolustettava, mutta esimerkit Ruotsista, Sveitsistä ja Turkista osoittavat, että puolueettomuusasemaa varjellaan tuloksellisesti, kun maalla on hyvin järjestetty maanpuolustus ja kun kansa on päättänyt puolustaa maataan. Myös Suomen puolustuslaitoksella on sama tehtävä. Sekin onnistuu parhaiten tarkoituksessaan silloin, kun se pelkällä olemassaolollaan ja valppaudellaan suojelee maatamme.

Tämä tietoisuus velvoittaa kehittämään puolustuslaitostamme ja uhraamaan siihen tarvittavat varat. Ennen muuta on vaatimukseksi asetettava ajanmukainen aseistus ja tehokas koulutus. Jalkaväki, tykistö, panssariase ja ilmatorjunta sekä kansalaisten aktiivinen maanpuolustushenki riittävät varsin pitkälle huolehtimaan rajojemme puolustamisesta; atomipommeja me emme täällä tarvitse. Myös Väestönsuojelu on luonteeltaan puolustuksellinen toimenpide.

- Tässä maassa on jälleen rohjettava puhua isänmaasta, mikä sana ja käsite on liiallisen juhlapuhekäytön, ajan materialistisen hengen ja tietoisien karttamisen vuoksi jäänyt väheksytyyn asemaan. On selvää, ettei hallinnon järkevä järjestäminen eikä hyvin hoidettu talous yksin turvaa kansamme olemassaoloa; tarvitaan myös aatteellisia vakaumuksia. Tunne isänmaasta elää kansamme keskuudessa, mutta yksinomaan nuorison kannalta on välttämätöntä, että se tarvittaessa ilmaistaan myös ääneen. Ennen muuta opettajien ja kasvattajien on näytettävä asiassa esimerkkiä.

Tässä esitetyt ajatukset ihmisestä ja isänmaasta eivät ole vain kokoomuslaisten ajatuksia. Niillä on yleistä vetovoimaa kansalaisten keskuudessa. Siinä on eräs syy, miksi luokkapuolueet ovat saaneet viime vuosina yhä enemmän väistyä yleispuolueiden tieltä. USA:ssa, Japanissa, Englannissa, Länsi-Saksassa, Kanadassa ja Itävallassa on jo itse asiassa hallitsevana kaksi yleispuoluetta. Saman suuntauksen voi erottaa monien muidenkin uuden ja vanhan mantereiden demokratioista.

# PERUSLINJA VAPAUDEN JA TURVALLISUUDEN POLITIIKASSA

Niin moni suomalainen kuin suinkin - loppujen lopuksi kaikki - omin voimin varmuuteen tulevaisuudestaan sekä itsekukin kykyjensä ja aikaansaannostensa mukaisesti kehittyvässä ja muuttuvassa yhteiskunnassa eteenpäin - siinä on 1960-luvun politiikan peruslinja. Samalla toteutetaan yhteiskunta- ja ihmiselämän kaksi tärkeintä päämäärää: vapaus ja turvallisuus.

Tämän yleisen päämäärän saavuttamiseksi ovat seuraavat toimenpiteet välttämättömät:

1. Jokaiselle suomalaiselle on taattava työtä, nimen omaan vakinaista työtä. Se edellyttää - yksityisellä sektorilla toteuttavan - teollistamisvaiheen kiihdyttämistä, osakeomistuksen mahdollistamista ja maamme talouselämän sopeuttamista vastaamaan kansainvälisten markkinoiden vaatimuksia.
2. Kunnan asunto ja koti on 1960-luvulla luettava kansalaisen perustarpeisiin, minkä vuoksi Suomessa tarvitaan kodille myötämielistä politiikkaa. Monet niin aikuisia kuin nuoriakin koskevat sosiaaliset ongelmat ratkaistaan yksinkertaisesti hyvän kodin avulla.
3. Verotus on pidettävä niin kohtuullisena, että kansalaiset pystyvät itse huolehtimaan itsestään ja ajan mittaan myös vaurastumaan sekä että tässä maassa on mahdollisuus perustaa ja laajentaa yrityksiä. Nykyinen korkeaan verotukseen perustuva valtiojohtoinen hallituspolitiikka on eräs aikamme vakavimmista vinosuuntauksista. Sen ansiosta on meidän yhteiskuntamme jo nyt huomaamattomasti, mutta huomattavalta osalta sosialisoitu.
4. Maataloutta on johdonmukaisesti kehitettävä kohti yhä suurempaa elinkelpoisuutta, mikä pyrkimys on sekä viljelijä- että kuluttajaväestön etujen mukaista.
5. Työnantajan vastuu työntekijöistä ja työntekijän vastuu työstään kuuluvat olennaisena osana nykyaikaiseen elinkeinoelämään. Näin eliminoidaan yhteiskunnallisia etuvastakohtia ja tehostetaan tuotantoa, mikä puolestaan on elintason nousun ehdoton edellytys.
6. Tiede ja tutkimustoiminta on saatava siihen asemaan, että ne pystyvät viitoittamaan j ja valmistelemaan tien uuteen, henkisesti ja aineellisesti kehityskelpoiseen sekä kansainvälisesti kilpailukykyiseen yhteiskuntaan.
7. Ammattikoulutus on luotettava keino, jolla nuori pääsee varmuuteen työpaikasta ja yhä kasvavista tuloista. Teollisuuden kehittyessä kohti automatiota kasvaa ammattitaidon arvostus samassa suhteessa.
8. Taitavuuden ja kyvykkyyden on oltava palkkauksessa ja virkanimityksissä niin selvänä ohjenuorana, ettei pääse syntymään epäilystä vallassaolevien puolueellisuudesta. Tällöin hyvä ja pystyvä ihminen pääsee muiden edelle eikä kenelläkään voi olla mitään sitä vastaan, että niin tapahtuu.
9. Asunto, jääkaappi, televisio, puhelin, kotitalouskoneet, työvälineet ja -laitteet, auto, moottoripyörä, huvila, puutarha, osake yrityksessä, maa- ja metsäpalsta ovat eräitä

esimerkkejä 1960-luvun suomalaisesta kansankapitalismista. Kansankapitalismi merkitsee osallisuutta joko omistamiseen tai yrittämiseen tai molempiin. Tätä mahdollisuutta ja todellisuutta toivovat varmasti kaikki ns. tavalliset ihmiset, sillä omistaminen ja yrittäminen valtion välityksellä on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi ainoastaan eräille puolueille ja osakeomistus taas on pieneläjän ainoa mahdollisuus osallistua yrittäjätoimintaan.

10. Suomalaiseen yhteiskuntaan on saatava rauhaa, maltillisuutta ja viihtyisyyttä, mikä edellyttää entistä parempia yhteyksiä maaseudun ja kaupungin, rintamaiden ja syrjäseutujen, enemmistön ja vähemmistön, hallituksen ja opposition välillä sekä yhteistä huolenpitoa kansamme tulevaisuudesta.

Onko käytännössä mahdollista yhdistää monen mielestä vastakkaisilta vaikuttavat pyrkimykset: vapaus ja turvallisuus? Esimerkit Englannista ja Länsi-Saksasta, joissa konservatiivista hallituspolitiikkaa on pitemmällä tähtäimellä harjoitettu, osoittavat sen olevan mahdollista. Tuloksena on hyvinvointi, josta ovat päässeet osallisiksi kansan kaikki kerrokset. Ei ihme, että sosialistinen ideologia on näissä maissa saatettu melkoisen hämmennyksen tilaan, jopa luopumaan vanhoista periaatteistaan.

Vapauden ja turvallisuuden politiikka on mahdollista myös Suomessa.